

Vastaus Paula Lehmuskallion ja 18 muun valtuutetun aloitteeseen säädöksen muuttamiseksi lumenaurauksessa tieliittymään

VD/1593/00.02.00.03/2022

TeA/HW/MT

Paula Lehmuskallio ja 18 muuta valtuutettua jättivät seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen valtuustoaloitteen:

”Aluevaalien yhteydessä monet painottivat samaan hengenvetoon hoitoonpääsyn rinnalla tarvetta parantaa ikäihmisten viihtyvyyttä kotonaan niin pitkään kuin mahdollista. Hoitamiseen kotona löytyi erilaisia uusia keinoja, joilla huonokuntoinenkin potilas saa kotiin palvelua. Entä ulkona?

Yksi alkeellisimmista asioista ei vilahtanut kenenkään puheissa: Miten ikäihmiset selviävät lumisateen yllättäessä jopa ulos kodistaan? Jo muutamaan otteeseen tulleet valtaiset lumisateen ovat vanginneet monet ikäihmiset kotiinsa. Voimat eivät riitä lumitöihin. Pienistä lumitöistä vielä selviää, ei kuitenkaan enää siitä raskaasta auran tuomasta lumen, hiekan ja suolan sekoituksesta. Se lentää omakotiasujan pihalle tieliittymän leveydeltä kolmen metrin päähän.

Asukkaiden on säädösten mukaan pidettävä tieliittymä puhtaana. Se ei kuitenkaan riitä, kun aura työntää moskaa tiepenkoista monta kertaa päivässä. Missä on kohtuus, kun omakotiasujan on korjattava ja säilöttävä myös yleisen tien lumet alueellaan?

Ei voi olla totta, että vielä vuonna 2022 pitää jonkun vanhan kirjauksen mukaan hyväksyä tällainen toiminta?

Olen jo muutamana vuonna tehnyt valtuustoaloitteen asian korjaamiseksi siten, että aura joko nostaa tai kääntää lapaa niin, ettei lumi tule tieliittymästä sisään. Vastaus on aina ollut sama:” Ei ole aikaa ja aika on rahaa!” Eikö muka ole aikaa kääntää vipua tieliittymän kohdalla? Kyse on siis rahasta. Halutaan säästää kuljetuskustannuksissa, kun lumet haudataan asukkaiden pihaille.

Erityinen huoli on iäkkäistä ja huonokuntoisista ihmisistä. Kuinka monta esim. sydäninfarktia onkaan saatu tuon rankan lumen luonnissa.

Vetoan kanssavaltuutettuihini. Muutetaan tuo kohta säädöksissä ja mahdollistetaan erityisesti ikäihmisten kotona-asuminen pidempään, kun heidän ei tarvitse lumien pelossa muuttaa pois rakkaasta kodeistaan ennen aikojaan.”

Kaupunginvaltuusto 31.1.2022 § 19

Päätös:

Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää valtuustoaloite kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

Kaupunkiympäristön toimialan katujen ja puistojen palvelualue toteaa vastauksena aloitteeseen:

Laki kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta on vuodelta 1978. Lain § 4:n mukaan kadun kunnossapito kuuluu kunnalle. Tontinomistajan velvollisuutena on kuitenkin, jollei 8 §:stä muuta johdu, pitää tontin kohdalla oleva jalkakäytävä käyttökelpoisena poistamalla jalankulkua

haittaava lumi ja jää sekä huolehtia liukkauden torjumisesta jalkakäytävällä ja liukkauden torjumiseen käytetyn kiviaineksen poistamisesta jalkakäytävältä. Lisäksi tontinomistajan velvollisuutena on tarvittaessa poistaa jalkakäytävälle tai sen vierelle kertyneet lumivallit sekä pitää jalkakäytävän viereinen katuojja ja sadevesikouru lumettomana ja jäättömänä. Tontinomistaja vastaa myös tontille johtavan kulkutien kunnossapidosta.

Vantaan kaupunginvaltuusto päätti 2.3.2009 § 17, että kaupunki hoitaa kunnossa- ja puhtaanapitolain nojalla tontin omistajalle kuuluvat jalkakäytävän talvikunnossapitotyöt ja kadun puhtaanapitotehtävät kohdassa jäljempänä esitetyin poikkeuksin. Kaupunki vastaa myös mahdollisista korvausvaatimuksista. Tontin omistaja vastaa tontille johtavan kulkutien kunnossapidosta sekä roskien poistamisesta, muusta puhtaanapidosta ja kasvillisuuden siistinä pitämisestä enintään kolmen metrin etäisyydelle tontin rajasta ulottuvalla, tonttiin välittömästi rajoittuvalla viherkaistalla ja ojan alueella kunnossa- ja puhtaanapitolain mukaisesti. Lisäksi tontinomistaja huolehtii lähinnä käsin tehtävästä irtoroskien poistosta tonttinsa kohdalta ajoradan reunaan saakka. Kaupungin hoitamista töistä ei peritä tontinomistajalta korvausta

Ympäristöministeriö on aloittanut keväällä 2022 kunnossapitolain toimivuusarvioinnin.

Toimivuusarvioinnin tavoitteena on tuottaa arvio lain toimivuudesta eri näkökulmista kunnossapitolain kokonaisuudistuksen pohjaksi. Työn taustalla on Helsingin kaupungin maaliskuussa 2020 tekemä aloite lain tarkistamisesta, johon myös muut suurimmat kaupungit ja Kuntaliitto ovat yhtyneet. Tonttiliittymien kunnossapitovastuun muutos ei ole noussut valmistelussa esille eikä tämä ole kaupunkien intresseissä.

Vantaalla on yli 10 000 tonttiliittymää arvioituna rakennettujen kiinteistöjen lukumäärän perusteella. Lumisateen jälkeen koko katuverkosto pitää saada toimintakuntoon kohtuullisella vasteajalla, jotta kaikki kuntalaiset tasapuolisesti pääsisivät töihin, kouluun ja palveluiden ääreen ja yritysten logistiikka toimisi. Jokaisen tonttiliittymän puhdistus erikseen tai auran terien säätely väistämättä hidastaa yksittäisen työkoneen suoritusta tuntuvasti, jolloin vastaavasti koko katuverkon auraus hidastuu. Jos kaupungin pyrkimyksenä olisi pitää samalla sekä tonttiliittymät että katuverkko auki, niin se vaatisi pyrypäivinä jopa kaksinkertaisen kone- ja henkilökapasiteetin nykytilaan nähden. Kaupungin omaa sekä eri urakoitsijoiden aurauksalustoa ja henkilöstöä on normaalisti talvisin varattu työhön hyvin rajallinen määrän pitää eikä määrää voi käytännössä enää lisätä yksittäisen lumipyryn aikana tai heti sen jälkeen, koska sama lumitilanne vallitsee naapurikunnissa ja yksityisillä tonteilla. Sopimusteknisesti taas ylimääräisen kapasiteetin varaaminen etukäteen tulisi kalliiksi, vaikkei sitä lumettomina talvina tarvittaisikaan.

Määrärahojen lisäksi kadunpitäjän näkökulmasta käytännön ongelman tonttiliittymien kunnossapidolle muodostaa se, että kyse on yksityisistä rakenteista, joita ei välttämättä ole mitoitettu kaupungin käyttämälle raskaalle kunnossapitokalustolle. Tonttiliittymän kunnossapito koneellisesti kaupungin toimesta aiheuttaisi väistämättä vaurioita, joiden selvittelyyn kuluu aikaa lumien sulamisen jälkeen. Liittymissä on myös rakenteita kuten liittymärummut, joita ei ole mitoitettu eikä rakennettu kunnossapidettäväksi. Osa tonttiliittymistä pitäisi siten rakentaa kaupungin toimesta uudelleen, jotta ne ylipäättänsä olisivat rationaalisesti kunnossapidettäviä. Tämä ei olisi tasapuolista kaikkien veronmaksajien kannalta. Toisaalta kadunpitäjän toimivalta ulottuu ainoastaan katualueen rajalle saakka, jolloin oman kotioven ja katualueen rajan välinen osuus säilyisi joka tapauksessa asukkaan omassa kunnossapidossa.

Ikäihmisten kotona asuminen on yhteiskunnalle arvokas asia ja sitä on varmasti tarkoituksenmukaista tukea Vantaan pientaloalueillakin, mikäli kaupunki ja Vantaa ja Keravan hyvinvointialue yhdessä näin päättävät. Asian hoitaminen kokonaisvaltaisesti vaatii toimivaa yhteistyötä hyvinvointialueen ja kaupungin kesken ja kustannusten jaosta sopimista. Ainoastaan hyvinvointialue tietää lumityöapua

tarvitsevien osoitteet ja se pystyy parhaiten määrittämään ne kriteerit, joilla palvelua asukkaille mahdollisesti tarjotaan. Kaupungilla on taas kokemusta auraspalvelujen hankinnasta ja järjestämisestä. Palvelu olisi tarkoituksenmukaista hankkia yksityisiltä kilpailutetuilta palveluntuottajilta ja sen tulisi sisältää myös tontin sisäiset kulkureitit ja autopaikat, jotta haluttuun vaikuttavuuteen päästäisiin.

Kaupunginhallitus 20.6.2022 § 19

Kaupunkiympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) antaa Paula Lehmuskalliolle sekä 18:lle muulle allekirjoittaneelle valtuutetulle toimialan esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus ja
- b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Päätös:

Päätettiin jättää asia pöydälle seuraavaan kokoukseen.

Kaupunginhallitus 8.8.2022 § 24

Kaupunkiympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) antaa Paula Lehmuskalliolle sekä 18:lle muulle allekirjoittaneelle valtuutetulle toimialan esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus ja
- b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Päätös:

Päätettiin palauttaa asia valmisteluun.

Kaupunkiympäristön toimialan katujen ja puistojen palvelualue toteaa täydennettynä vastauksenaan aloitteeseen:

Lumipyrypäivät vaihtelevat vuosittain suuresti; lumitalvina auras kertoja on noin 20–30 kpl ja pahoja lumipyrypäiviä näistä 5–6 kpl. Lumettomana talvena 2020 koko auras kalusto ei ollut kertaakaan liikkeellä. Keskimäärin auras kertoja arvioidaan olevaan noin kymmenkunta vuodessa.

Maahantuojoilla ja laitevalmistajalla on valikoimissaan lumiaurojen lisävarusteiksi hydraulisia karheensulkimia tai ammattikielellä lumistoppareita. Tällä hetkellä ainoastaan joitain yksittäisiä työkoneita on varustettu lumistopparilla. Nimensä mukaisesti lumistoppari pysäyttää auran kertyneen lumen auran sivulle esim. tonttiliittymän kohdalla. Helsingin ja Vantaan kokemusten mukaan lumistoppari ei toimi kunnolla tiiviillä asuinalueilla, vaan ne soveltuvat maaseutumaisiin oloihin paremmin.

Pientaloalueiden tonttiliittymät ovat todella tiheässä, jopa 3–5 metrin etäisyydellä toisistaan. Liittymien välissä katualueella tai katualueen tuntumassa sijaitsee lisäksi postilaatikoita, roskakatoksia tms., joille

pitää järjestää myös kulku. Tiiviillä kerrostaloalueilla on vastaavasti kulkuvia tms. katualueen puolelle. Aurasta purkautuvalle lumelle ei käytännössä ole olemassa tyhjää tilaa.

Lisäksi lumistopparit ovat herkkiä rikkoutumaan kovassa käytössä. Mikäli lumistopparilla varustettu työkone rikkoutuu, niin se joudutaan mahdollisesti korvaamaan toisella koneella, jossa ei ole vastaavaa ominaisuutta. Tällöin kaupunki ei voi tuottaa samaa palvelutasoa kadun asukkaille tonttiliittymien osalta, mikä aiheuttaa ikävää palautetta kuntalaisilta ja mahdollisia korvausvaatimuksia kaupungille.

Vantaalla on tällä hetkellä käynnissä kolme katu- ja viheralueiden alueurakkaa: Korson suuralueen urakka (2018–2022), Koivukylän suuralue (2019–2023) ja Hakunilan suuralue (2022–2026). Näihin kaikkiin urakoihin sisältyy optiovuodet 1+1. Korson alueurakkaa on jatkettu akj:n päätöksellä ensimmäisellä optiovuodella 31.5.2023 saakka. Seuraavat kilpailutukset tehdään aikaisintaan 2023 (Korso ja Koivukylä) ja viimeistään 2024 (Korso) tai 2025 (Koivukylä).

Seuraavan alueurakan tarjouspyynnössä on mahdollista kysyä optioina tonttiliittymien puhdistamisen tai kattavan auruskaluston lumistopparivarustuksen hintavaikutukset. Tarjouspyynnössä tulee ottaa huomioon, että myös auratun liittymän liukkaudentorjunta kuuluu aurajalle. Tarjouspyynnön optiot edellyttänevät markkinavuoropuhelua etukäteen, koska ne todennäköisesti vaikuttavat urakoitsijoiden tarjoushalukkuuteen ja siten urakan hintaan. Kunnossapitourakoiden palveluntuottajista ei ole markkinoilla mitenkään ylitarjontaa ja ylimääräiset vaatimukset voivat karkottaa potentiaalisia tarjoajia. Kaupunkitalalautakunta voi halutessaan päättää em. option käyttöönotosta tai hylkäämisestä. Jos optio päätetään ottaa käyttöön, niin vastaavat lisämäärärahat pitää varata seuraavalle vuodelle, koska em. lisämeno ei voi kattaa säästämällä palvelualueen muista toiminnoista.

Mikäli liittymien auraus halutaan tehdä huolella, niin se vaatii vähintään kaksinkertaisen henkilö- ja konekapasiteetin pyrypäivinä. Liittymät pitää saada auki lähes välittömästi jokaisella alueella ja saman aikaisesti, jotta kuntalaiset tasapuolisesti pääsisivät töihin ja palveluiden piiriin.

Viime kädessä kysymys on yksittäisen kuljettajan asenteesta, ammattitaidosta ja erityisesti oman aurausreitinsä pikkutarkasta tuntemuksesta. Mikäli palvelualue pystyisi em. tekijöitä korostamaan ja luotettavasti arvioimaan tulevissa urakka- ja työkonehankinnoissamme, niin tällä olisi suuri vaikutus kuntalaisten asumisviihtyvyyteen ja palautteen määrään. Työkoneiden kehitys on ollut hyvin maltillista viime vuosina eikä siltä suunnalta ole odotettavissa merkittäviä apuja pientalojen asukkaiden lumitalvina kokemaan ymmärrettävään ongelmaan.

Kaupunginhallitus 5.9.2022 § 25

Kaupunkiympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) antaa Paula Lehmuskalliolle sekä 18:lle muulle allekirjoittaneelle valtuutetulle toimialan esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus ja
- b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Kaupunginvaltuusto 19.9.2022

Kaupunginhallituksen esitys:

Päätetään merkitä kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Liite:

- Allekirjoitettu Paula Lehmuskallion sekä 18 muun valtuutetun aloite säädöksen muuttamiseksi lumenaurauksessa tieliittymään

Muutoksenhakuohje: 2.1 Valituskielto

Lisätiedot:

Henry Westlin, puh. 0400 417 436, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi